

VASILE MARINOIU, *ROMANITATEA ÎN NORDUL OLTENIEI*,
CRAIOVA, EDITURA RHABON, 2004, 388 p.

De la ultima ediție (a IV-a, 1978) a lucrării lui D. Tudor, **Oltenia romană**, strălucită sinteză a istoriei Olteniei în epoca stăpânirii romane, a trecut mai bine de un sfert de secol. Cercetările arheologice sistematice au continuat, în ritmuri diferite de la o etapă la alta și de la o regiune la alta. Din mai multe motive, subiective dar și obiective, sudul Olteniei s-a bucurat de o atenție mai mare. Nici nordul Olteniei nu a fost neglijat. În special cercetările din „complexul de fortificații de la Bumbești Jiu” au reținut mereu atenția specialiștilor. Descoperirile mai noi din siturile de la Bumbești Jiu, întregite de rezultatele unor cercetări de mai mică amploare, din alte puncte, au făcut posibilă și necesară o nouă sinteză asupra „romanității în nordul Olteniei”.

Mulți poate s-au întrebat și se întreabă: era necesară o asemenea monografie în stadiul actual al cercetărilor?. Noi credem că da. În primul rând rezultatele noilor cercetări arheologice au evidențiat noi și importante aspecte ale romanității în Oltenia în general, și în nordul acestei provincii istorice în special. Pe de altă parte la anumite intervale de timp sunt necesare noi lucrări de sinteză și noi monografii, care pe lângă cunoștințele moștenite de la generațiile trecute să integreze și rezultatele noilor cercetări, dar și viziunea noilor generații de cercetători. Cu circa un secol în urmă marele istoric A.D. Xenopol spunea că „fiecare timp e în drept să aibă istoria lui”.

Acestui deziderat i-a răspuns dr. Vasile Marinoiu, prin studiul monografic **Romanitatea în nordul Olteniei**. La origine teză de doctorat, elaborată sub îndrumarea competentă a unui profund cunoscător al epocii romane în Oltenia în special, și în nordul Dunării în general, distinsul istoric și arheolog, Prof. univ. dr. Gheorghe Popilian, cartea cercetătorului Vasile Marinoiu îmbogățește literatura de specialitate, nu doar cu un nou titlu în bibliografia „problemei”, ci cu noi date și aspecte, și, în final, cu noi concluzii istorice.

Lucrarea, respectând tiparul clasic al unei monografii istorico-arheologice este structurată în următoarele capitole: I. **Privire generală asupra cadrului natural. Delimitarea zonei studiate**; II. **Stadiul actual al cercetărilor**; III. **Aspecte ale raporturilor economice și politice ale dacilor din nordul Olteniei cu lumea greco-romană**; IV. **Considerații**

privind situația Olteniei de nord în cadrul organizării administrative a provinciei romane Dacia; V. Fortificațiile romane din nordul Olteniei în secolele II-III; VI. Așezări romane rurale în nordul Olteniei; VII. Aspecte ale vieții economice în nordul Olteniei în secolele II-III; VIII. Elemente de cultură spirituală în nordul Olteniei.

Simpla enumerare a titlurilor de capitole ne dă o imagine de ansamblu asupra tematicii abordate. Cu observația că, în fapt cel mai consistent și important capitol al monografiei este capitolul al V-lea (p. 43-153), care prezintă pe larg complexul de fortificații și *vici militares* de la Bumbești Jiu; castrul de pământ de la Cătunele; castrul cu val de pământ de la Pinoasa (Rovinari-Vârț) și alte posibile fortificații romane în nordul Olteniei, menționăm că afirmațiile teoretice ale autorului au ca suport științific o bogată „bancă de date arheologice” menționate în lucrare și bogat ilustrate în cele 101 planșe, în majoritate cuprinzând materiale arheologice desenate, clare și convingătoare. Deosebit de important este și repertoriul descoperirilor monetare din nordul Olteniei, care evidențiază prezența masivă a monedei romane imperiale și în această regiune a Daciei romane.

Baza documentară a lucrării, pe lângă cele 101 planșe mai cuprinde două planuri ale siturilor arheologice de la Bumbești Jiu, 12 tabele și șase diagrame privind circulația monetară în nordul Olteniei romane.

Pentru prezentarea și interpretarea descoperirilor arheologice de epocă romană din nordul Olteniei, autorul folosește o foarte bogată bibliografie, menționând 288 de lucrări din literatura de specialitate română și străină. Această bogată bibliografie citată și „citită” de autor, cum rezultă din textul lucrării, se constituie într-un suport științific important. Alături de textul autorului, de considerațiile personale, susținerea bibliografică devine semnificativă. Profesorul Henry Kariel, de la Universitatea din Hawaii, mărturisea într-o conferință la Universitatea Mării Negre, în 1992, că la reuniunile științifice internaționale preferă să citească notele bibliografice în locul expunerii (cf. Mircea Malița, **Zece mii de culturi, o singură civilizație. Spre geomodernitatea secolului XXI**, București, 1998, p. 318).

Cu toate contribuțiile anterioare remarcabile, lucrarea colegului Vasile Marinoiu demonstrează că problema romanității în nordul Olteniei, ca de altfel în tot nordul Dunării, rămâne un subiect deschis, că sunt necesare mereu, noi și noi cercetări arheologice, care să asigure baza

documentară necesară pentru mai buna cunoaștere a acestui proces atât de complex, dar fundamental pentru începuturile istoriei poporului român, cum este procesul romanizării dacilor.

Realitățile arheologice puse în evidență de noile cercetări arheologice, din nordul Olteniei, așa cum o demonstrează lucrarea prezentată, precum și din tot teritoriul nord-dunărean stăpânit temporar de romani, confirmă viziunea lui Vasile Pârvan, creatorul școlii moderne de arheologie în țara noastră, care spunea că „viața dacică, până în adâncurile ei, fără zgomot și fără pompă, se face viață romană”. În fapt așa s-a edificat temelia procesului de formare a poporului și limbii române.

Ioan Mitrea